

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VIII.

V sredo 2. kozoperska (novembra) 1850.

List 40.

Ali po novim ali po starim?

(Kratkočasna pesmica za petje v družbi osnovana.)

Metka.

si pri oknu golenke prevezuje, in poje nejevoljna:

Nobena zaveza
Nič več ne derži;
Kdor hujši pritveza,
Mu prej popusti.

Toncik

(Metkin brat v sobo perpoje in ji zabavljivo odgovori:)

Svet znal je vezati
De vòzli tiše,
Po Škandrov'm*) mahati
Clo z méčem na nje.

Stric

(godernaje pri mizi:)

Nekdanji možaki
So pametni bli:
Alj mladi ste taki?
Vsaj viditi ni.

Mladina se pači,
Mladost je norost;
Vse hoče drugači,
Naj skusi novost!

Toncik

(zabavlja je:)

Star mlade le graja,
To Horac uči,
Vam, stričik! nagaja
Ze postarna kri.

Stric

(hud:)

Naj gori alj doli
Tvoj Horac čenčá;
Mladina kot voli
Si reči ne dá.

Zupan

(zraven strica pri mizi z modro besedo:)

Recite karkoli,
Jez pravim takó:
Vsim ni blo po volji,
Pa tudi ne bô.

Še Stvarnik ne vstreže
Nevšečnim ljudém;
In človek še teže, —
Iz skušnje to vém.

Vsi skupaj.

Poskusimo novo,
Če skaže se bolj',
Vsim potlej gotovo
Bo novo po volj'!

Poskusimo novo,
Če skaže se bolj';
Vsim potlej gotovo
Bo novo po volj'.

Zupan, Toncik in Metka.

(poterdijo in ponovijo poslednje besede:)

Poskusimo novo,
Če skaže se bolj',
Vsim potlej gotovo
Bo novo po volj'.

Stric.

Poterdim jo z vami:
Naj skušnja uči;
Prepiri med nami
Scer prazni bi bli.

Zupan.

Rečete vi eno,
Drug reče deset;
Raj skupaj pojemo,
De mir bo beséd.

Požencan.

Kmetijske skušnje.

(*Krompir čez zimo*) sadi že več lét zaporedama gosp. Tincman, kmetovavec na Pruskim Šlezkim. O jeseni položi krompir v zemljo, 3 pavec globoko, de mu tudi hud mraz — od 18. do 19. stopinje po Romirjevim gorkomeru — škodovati ne more. Létas je bil ta njegov krompir o Kresu zrel, in je tako odšel gnjilóbi, ki se še le pozneje prikaže. — To pripovedujejo mnogi nemški kmetijski časniki.

(*Zoper drisko goveje živine*) svetje nek zdravnik, naj se nekaj pestí zeleniga ali suhiga akacijeviga perja ali sosekanih mladih vejic s poličem vrelega kropa polije in vse skupej skoz pol ure stati pustí, de se enmalo prekuha; potem pa se ta odcejena akacijeva voda mlačna živini na tès v gobec vlije. Trikrat naj se to ponovi, in driska je preč. — Tako pravi zdravnik, ki akacijevu vodo hvali. Mi pa pristavimo: driska izvira iz mnogih vzrokov in je mnogoverstne natore; tedaj akacija ne more vselej pomagati. Zavolj žleze pa, ki jo v sebi ima, je prav dobra v vsih prisadnih driskah in grizah, v kterih potolaži bolečine v trebuhu in drisko. Arabški gumi — gummi

arabicum — ki ga imamo v naših lekarnicah, ni nič družiga, kakor na zraku posušeni sók mnogih akacijevih dreves, in je dobro zdravilo.

Kakó pustimu Krasu vesélo prihodnost vstanoviti.

Ker so nam „Novíce“ v 32. listu veselo prihodnost Krasa oznanile in serčno priporočile, de naj bi se ta imenitna reč od več strani pogovorila in posvetovala, vam naznanim tudi jez svoje misli. Razglasite jih blagovoljno po naših „Novicah“ brez odloga; kar je v mojim svetu morebiti pomanjkljiviga, bodo drugi popravili in pristavili, in tako se bo s druženo pomočjó imenitno delo pričelo.

Zdi se res, kakor de bi Kras reven starčik bil, ker, kakor ste že rekli, toliko lét le kamnitne kosti na suhah rebrih kaže. Ali gotovo je, de še ni prestar, de se je le pred časam in prezgodej starati začel, zavolj človeške nenasitljive lakomnosti — in nadjamo se, de se bo spet obrasel, in za vselej pomladil, ako bo le visoko ministerstvo s pomočjó ondašnjih posestnikov in prebivavcov svojo lepo besedo spolniti zamoglo.

Pomlajeni Kras bo svoje lastne prebivavce in še veliko več družih v svojih okrajnah ubožtva in revšine rešel, njim potrebniga kruha naklonil, in jih scasama morebiti clo obogatel. To je gotovo nar veči korist za

*) Škander, to je, Aleksander Veliki je je bil močno zahómatani Gorodski vozal presekal, kakor je iz zgodovine znano.